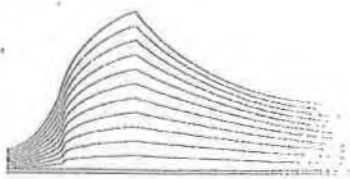

Date de réception : 15/06/2023

*Prag. Vervolg -
Bel*

2023

Repertoriumnummer
Datum van uitspraak 04-05-2023
Rolnummer A/22/03703
☐ Niet aan te bieden aan de ontvanger

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op €	op €	op €

Nederlandstalige
Ondernemingsrechtbank Brussel

8e KAMER

Aangeboden op
Niet te registreren

In de zaak van:

INTER IKEA SYSTEMS BV, vennootschap naar Nederlands recht met maatschappelijke zetel te Olof Palmestraat 1, 2616 LN Delft, Nederland die woonplaats kiest op het kantoor van haar raadslieden

Eisende partij

Hierna 'IKEA'

Vertegenwoordigd door Mter Flip Petillion, Mter Jan Janssen en Mter Diego Noesen, advocaten met kantoor te 1654 Beersel, Guido Gezellestraat 126 (e-mail: jjanssen@petillion.law)

En:

VZW ALGEMEEN VLAAMS BELANG, met zetel te 1210 Sint-Joost-Ten-Node, Madouplein 8, bus 9 en KBO nummer 0475.185.281;

Eerste verweerster

Hierna 'AVB'

in hun hoedanigheid als vertegenwoordigers van alle leden van de feitelijke vereniging 'Vlaams Belang', met zetel te 1210 Sint-Joost-ten Node, Madouplein 8 bus 9

- De heer S
- De heer T
- Mevrouw U
- Mevrouw V

Tweede verweerster

Hierna de "Feitelijke Vereniging" of "Vrijheidspartij"

Allen bijgestaan en vertegenwoordigd door Mter Piet Noë, advocaat met kantoor te Pontweg 119, 9890 Gavere (e-mail: piet.noe@telenet.be)

En:

Vrijheidsfonds vzw, vereniging naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel te 1210 Sint-Joost-ten Node, Madouplein 8 bus 9, KBO nr. 0873.755.808;

Derde verweerster

Hierna het "Vrijheidsfonds"

Vertegenwoordigd door Mter. Jeroen Muyltermans, advocaat, met kantoor te 1020 Brussel, Esplanade 1/5 (e-mail: jeroen.muyltermans@fencerlaw.eu)

1 DE PROCEDURE

1. De rechtbank nam kennis van de dagvaarding van 22 november 2022, de conclusies en de stukken van partijen.
2. Tijdens de openbare terechtzitting van 8 februari 2023 werden de raadslieden van partijen gehoord over hun middelen en conclusies. De rechtbank nam vervolgens de zaak in beraad op 15 februari 2023 waarna de debatten werden gesloten.
3. Dit vonnis wordt gewezen na tegenspraak. De procedure verloopt in het Nederlands overeenkomstig de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

2 DE FEITEN

4. Huidige zaak betreft het, volgens eiseres, ongeoorloofd gebruik van de bekende IKEA merken door Vrijheidspartij in een politieke campagne van een politieke partij. Vrijheidspartij maakt zich, aldus eiseres "voor de zoveelste keer schuldig aan een flagrante merkinbreuk en lieten na deze inbreuk tijdig stop te zetten ondanks ingebrekestellingen (door de Belgische franchisenemer van Eiseres en Eiseres), betekening van een bevel van de dienstdoende voorzitter van de Nederlandse ondernemingsrechtbank te Brussel, door Vrijheidspartij zelf gemaakte beloftes en ondanks door Eiseres te zijn geweest op specifieke plaatsen waar inbreuken zich bleven voordoen". Vrijheidspartij laat, nog steeds

volgens eiseres, ook na om loyaal mee te werken aan het verzamelen van het bewijs dat moet toelaten de omvang van de inbreuk te bepalen.

5. Over heel wat feiten zijn partijen het eens. Zo erkent het Vrijheidsfonds, onder andere, zonder toestemming gebruik te maken van de bekende IKEA merken van Eiseres.

6. Belangrijke punten van verschil zijn:

- Het feit dat Vrijheidspartij de inbreuken heeft voortgezet tot lang nadat, volgens eiseres, eiseres duidelijk en omstandig de locaties had geïdentificeerd waarop inbreuken werden vastgesteld;
- Het feit dat Vrijheidspartij in haar communicatie Inter IKEA gelijkstelt aan een van haar franchisenemers, IKEA Belgium, terwijl Inter IKEA en IKEA Belgium onafhankelijke ondernemingen¹ zijn met elk een eigen bestuur en totaal verschillende activiteiten.

7. Eiseres en verweerster zijn het tevens oneens over wie de juridisch aansprakelijke rechtspersoon is. Volgens eiseres zijn dat alle verweersters samen, volgens verweersters is dat enkel derde verwerende partij.

3 VORDERINGEN VAN PARTIJEN

3.1 Eisende partij verzoekt de rechtbank:

- *De vordering van Eiseres ontvankelijk te verklaren, en;*

In hoofdde:

- *Te zeggen voor recht dat verweersters, door het gebruik van het teken "IKEA" in het Materiaal, inbreuk maken op de merkenrechten van Eiseres in de zin van artikel 2.20.2.c) en/of 2.20.2.d) BVIE, artikel 9.2.c) en/of artikel 17, lid 2 UMVO juncto artikel VI.104 WER en/of artikel 17, lid 2 UMVO juncto artikel 1382 oud BW;*
- *Te zeggen voor recht dat verweersters, door gebruik te maken van het Materiaal in de publieke ruimte, onrechtmatige daden stellen in strijd met artikel 10bis, lid 2 Unieverdrag van Parijs, artikel VI.104 WER, alsook met artikel 1382 oud BW;*

---

¹ Inter IKEA en IKEA Belgium zijn evenmin verbonden vennootschappen. Ze maken deel uit van verschillende ondernemingsgroepen.

- *Het verbod op te leggen aan verweersters, alsmede aan elke andere rechts- of natuurlijk persoon die zich in het kader van het voeren van politieke campagnes voor de partij van verweersters bedient van Materiaal met daarop de IKEA Merken en/of de IKEA huisstijl, om, onder verbeurte van een dwangsom van 2.000,00 EUR per individuele inbreuk en per aangevat uur dat de overtreding voortduurt vanaf 1 uur na betekening, verder, op welke manier ook, gebruik te maken van Materiaal met daarop de IKEA Merken en/of de IKEA huisstijl*
- *Eiseres te machtigen om overeenkomstig artikel XVII.4 WER over te gaan tot bekendmaking van een samenvatting van de beslissing van Uw Zetel in twee Nederlandstalige kranten (online en/of papieren versie) en van een vertaling naar het Frans van deze samenvatting in twee Franstalige kranten naar keuze, alsook op de website van Eiseres, en dienvolgens verweersters te veroordelen tot terugbetaling aan Eiseres van de kosten verbonden aan dergelijke publicaties;*
- *de publicatie van het vonnis bij uittreksel te bevelen op de thuispagina van de website van verweersters, www.vlaamsbelang.org, op onderstaande wijze, centraal op de webpagina in een lettergrootte van minstens 12 punten, gedurende een termijn van 30 dagen en dit binnen de 5 werkdagen na betekening van het tussen te komen vonnis, onder verbeurte van een dwangsom van 2.500 EUR per dag vertraging en per dag of dagdeel dat het uittreksel niet is gepubliceerd:*

"bij vonnis van [datum] heeft de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank van Brussel het Vlaams Belang bevolen ieder gebruik van het merk "IKEA" en/of de IKEA huisstijl voor politieke campagnes te staken, omdat dit de (merken)rechten van Inter IKEA Systems BV schendt. Om het volledige vonnis te lezen, [klik hier](#)";
- *Verweersters te gebieden om het inbreukmakende Materiaal terug te roepen, (resp. in de EU, Benelux dan wel België), binnen de 5 werkdagen na betekening van het tussen te komen vonnis en onder verbeurte van een dwangsom van 500 EUR per enkelvoudig fysiek exemplaar van het Materiaal dat na de genoemde termijn nog in de EU wordt verdeeld;*
- *Verweersters te veroordelen alle Materiaal te verzamelen onder toezicht van een onafhankelijke, door Eiseres goedgekeurde, auditeur, en in aanwezigheid van een gerechtsdeurwaarder over te gaan tot de vernietiging van deze artikelen via recyclage en het bewijs voor het leggen van deze vernietiging binnen de 10 werkdagen na betekening*

van het tussen te komen vonnis en onder verbeurte van een dwangsom van 5.000,00 EUR per dag vertraging;

- Verweersters te veroordelen tot een provisionele schadevergoeding van 1 EUR, meer de interesten, en ter begroting van de definitieve schadevergoeding en winstafdracht een expert, deskundig in de begroting van reputatieschade en ongerechtvaardigd voordeel bij merkenrechtelijke inbreuken, aan te stellen met als opdracht de schade en de omvang van het ongerechtvaardigd voordeel te begroten;
- De aan te stellen expert toe te staan alle bewijsmaatregelen te nemen die hij of zij nuttig acht, waaronder hem of haar toe te laten zoveel maal bij verweersters ter plaatse te gaan als nodig en alle maatregelen te nemen die nuttig zijn voor de uitvoering van de begrotingsopdracht en, met name inzage en kopie te nemen van alle documenten, met inbegrip van de boekhouding, bestelbonnen, leveringsbonnen, facturen, briefwisseling, e-mails, campagnefolders, distributiekkanalen, etc., en in het bijzonder te onderzoeken hoe en in welke mate het Materiaal werd verspreid via het Belgisch territorium;
- Partijen toe te laten verder te concluderen over de begroting van de definitieve schadevergoeding en winstafdracht;

In ondergeschikte orde:

- Verweersters te veroordelen tot betaling van 100.000,00 EURO aan Eiseres als ex aequo et bono bepaalde schadevergoeding en winstafdracht;

In ieder geval:

- Verweersters te veroordelen tot de kosten van het geding met inbegrip van de rechtplegingsvergoeding, begroot op 15.000,00 EUR.

3.2 Eerste en tweede verwerende partij verzoeken de rechtbank:

- *in limine litis: de vorderingen jegens verweersters wegens gebrek aan hoedanigheid af te wijzen als niet-ontvankelijk, minstens ongegrond*
- *de vorderingen tot verklaring van inbreuk, staking en andere maatregelen in elk geval ongegrond te verklaren,*
- *minstens de vorderingen van eisende partij te herleiden tot redelijke*

proporties en 1 EUR symbolische schadevergoeding, alsook de dwangmaatregelen te herleiden tot een bedrag van 100 EUR per inbreuk en de dwangsommen pas te laten verbeuren indien Vrijheidspartij daaraan géén gevolg heeft gegeven binnen de 12 uur na verwittiging door eiseres dan wel indien Vrijheidspartij geen schriftelijk bewijs overmaakt binnen de 24 uur waaruit blijkt dat ze een derde hebben verzocht de beweerde inbreuk voorlopig te staken

- *eisende partij te veroordelen tot alle kosten van het geding, in hoofde van verweersters begroot op de basisrechtsplegingsvergoeding van 1.800 EUR voor elk van de vijf verschillende verweersters.*

3.3 Derde verwerende partij verzoekt de rechtbank:

- *Alvorens recht te doen, overeenkomstig artikel 267 VWEU volgende prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:*

"Kan de vrijheid van meningsuiting, daaronder begrepen de vrijheid om politieke meningen te verkondigen en de politieke parodie, zoals gewaarborgd door artikel 10 Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 11 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, een "geldige reden" uitmaken om gebruik te maken van een met een bekend merk identiek of overeenstemmend teken in de zin van artikel 9.2.c) van Verordening (EU) 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerken alsmede artikel 10.2.c) en artikel 10.6 van Richtlijn (EU) 2015/2436 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2015 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten?"

In voorkomend geval, welke zijn de criteria die de nationale rechter in aanmerking moet nemen ter beoordeling van het evenwicht tussen die grondrechten, en het belang dat aan elk van die criteria moet worden gehecht?"

In het bijzonder, kan de nationale rechter rekening houden met onderstaande criteria, en/of zijn er aanvullende criteria:

- o *de mate waarin de uiting een commercieel karakter of doel heeft;*
- o *de mate waarin er concurrentiemotieven spelen tussen partijen;*
- o *de mate waarin de uiting een algemeen belang heeft, maatschappelijk relevant is of een debat aangaat;*
- o *de verhouding tussen voorgaande criteria;*

- o *de mate van bekendheid van het ingeroepen merk;*
  - o *de omvang van het inbreukmakende gebruik, haar intensiteit en systematiek en de mate van verspreiding, naar territorium, tijd en volume, tevens in aanmerking genomen de mate waarin zulks in verhouding staat tot de boodschap die de uiting beoogt;*
  - o *de mate waarin de uiting, en omstandigheden die die uiting begeleiden, zoals de naam van de uiting en haar promotie, afbreuk doen aan de reputatie onderscheidend vermogen en het imago van de ingeroepen merken (de 'reclamefunctie');*
  - o *de mate waarin de uiting een eigen originele inbreng vertoont en de mate waarin gepoogd is verwarring of associatie te voorkomen met de ingeroepen merken, of de indruk dat er een commercieel of ander verband bestaat tussen de uiting en de merkhouder (de 'herkomstfunctie'), mede in aanmerking genomen de wijze waarop de merkhouder in reclame en communicatie een bepaald imago en reputatie heeft opgebouwd".*
- *in hoofdorde: de vorderingen van eiseres als ongegrond af te wijzen*
  - *in ondergeschikte orde:*
    - o *in geval van inbreuk uitsluitend de staking te bevelen van het (reeds gestaakte) gebruik van gewraakte materiaal, desgevallend onder verbeurte van een symbolische dwangsom van 10 EUR per inbreuk;*
    - o *de dwangsommen te beperken tot 500 EUR per enkelvoudige inbreuk, met een maximum van 50.000 EUR*
    - o *voor recht te zeggen dat dwangsommen pas kunnen verbeuren voor zover Vrijheidsfonds (i) directe of indirecte controle heeft over de inbreuk én (ii) na betekening van enige beschikking of vonnis door IKEA per aangetekend schrijven in gebreke is gesteld en de inbreuk niet binnen de 48 uren heeft geredieerd, dan wel geen bewijs voorlegt dat zij een derde partij heeft gevraagd de inbreuk te staken.*
    - o *het te vellen vonnis niet uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, in afwijking van artikel 1397 Ger.W.,*
  - *eiseres te veroordelen tot de kosten van het geding alsmede een rechtsplegingsvergoeding in hoofde van Vrijheidsfonds begroot op het basisbedrag, hetzij 1860 EUR, minstens de rechtsplegingsvergoeding*

*om te slaan tussen partijen dan wel te herleiden tot het basisbedrag in
hoofde van eiseres.*

4 BEOORDELING DOOR DE RECHTBANK

4.1 De toelaatbaarheid van de vordering

8. Vrijheidsfonds (derde verwerende partij) erkent dat zij de gewraakte campagne gevoerd heeft namens en voor rekening van de feitelijke vereniging Vlaams Belang, dan wel haar bestuurders. De campagne en het hele opzet vloeit voort uit haar werkingsmiddelen. Vrijheidsfonds is overigens de enige entiteit die in het KBO met NACEBEL code activiteiten uitoefent als 'politieke partij'. Hoewel de domeinnaam www.vlaamsbelang.org beheerd wordt door de feitelijke vereniging Vlaams Belang, betaalt Vrijheidsfonds als registrant de facturen (Stuk I.10 dossier derde verweerster).

9. AVB alsook de natuurlijke personen spelen geen enkele (persoonlijke) rol in deze zaak. Zij bedienen zich niet van enig inbreukmakend teken, laat staan in persoonlijke naam en op een wijze die hun persoonlijk vermogen aangaat. Eiseres bewijst niet het tegendeel.

10. Hieruit volgt de niet-ontvankelijkheid van de vordering ten aanzien van de eerste en tweede verweersters.

11. De vordering ten aanzien van derde verweerster is ontvankelijk.

4.2 Ten gronde, alvorens recht te doen

12. IKEA beroept zich in deze procedure op onderstaande merkinschrijvingen (zie haar stuk I.2 dossier eiseres):

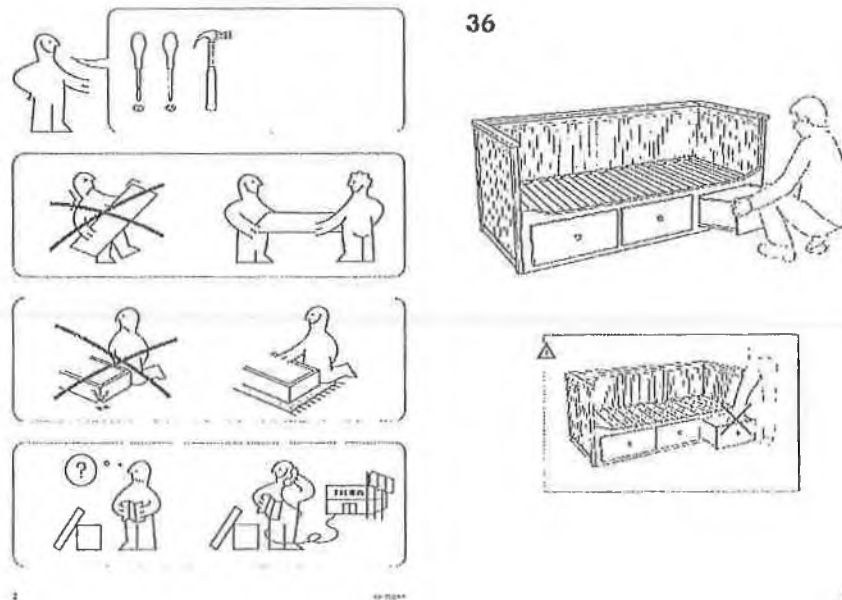
- het Benelux woordmerk IKEA, ingeschreven op 29 januari 1971 onder nummer 503696 voor waren in klasse 20 ('meubelen');
- het Benelux woordmerk IKEA, ingeschreven op 12 oktober 1976 onder nummer 615831 voor waren in klasse 11 (o.m. 'verlichting'), 24 ('textiel') en 27 ('tapijten');

- het semi-figuratieve Beneluxmerk hieronder afgebeeld, ingeschreven op 27 februari 1987 onder nummer 692230 voor een zeer ruime omschrijving aan waren en diensten:

- het Unie woordmerk IKEA, ingeschreven op 1 oktober 1998 voor een zeer ruime omschrijving aan waren en diensten

13. IKEA staat bij het grote publiek bovenal gekend om de doe-het-zelf meubelbouwkits met handleiding:

IKEA omschrijft zich in de conclusie als "één van de meest bekende merken ter wereld". Derde verwerende partij betwist dit niet.

14. Het Zweedse regeerakkoord kon in de ogen van Vrijheidsfonds als inspiratie dienen voor een noodzakelijke hervorming van het asiel- en migratiebeleid in België. Op 14 november 2022 heeft de politieke partij Vlaams Belang haar IKEA-plan voorgesteld aan pers en publiek. De titel van het plan 'Immigratie Kan Echt Anders' (afgekort IKEA) stelt, volgens derde verweerster, aan de hand van een ludieke en parodiërende verwijzing naar het merk IKEA een 'Zweeds pakket' met migratiemaatregelen voor. Het plan wordt voorgesteld als een IKEA bouwdoos of een handleiding met 15 voorstellen, naar analogie met de

bekendje boekjes van IKEA, opdat de Belgische regering er meteen mee aan de slag kan, aldus derde verweerster.

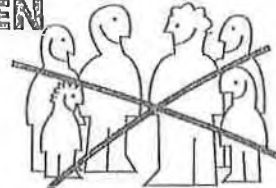
15. De bekendmaking en verspreiding van het plan gebeurde aan de hand van de volgende materialen:

- 1) een persconferentie, waar de heer S de plannen presenteerde als een bouwpakket van de Zweedse meubelgigant. Dit gebeurde aan de hand van een 16 pagina's tellende elektronische presentatie waarin het 15-stappenplan zeer bondig werd toegelicht (Stuk I.9.a dossier derde verweerster). Er waren geen voorgedrukte of ingebonden presentaties. De eerste pagina van de presentatie vermeldt het 'IKEA-PLAN', in een aankleding die overeenstemt met de semi-figuratieve aankleding van de IKEA merken, en daaronder de titel 'Immigratie Kan Echt Anders'. Zij gaat vergezeld van het typische IKEA figuurtje dat voor de gelegenheid aangekleed is met een Viking schild en die, als een Zweedse vriend, het Vlaamsgezinde figuurtje tegemoetkomt:

Het plan lijst de vijftien beleidspunten op, aan de hand van (licht provocerende) illustraties met figuren die overeenstemmen met het IKEA personage, en de typische blauw/gele kleur van de Zweedse vlag en IKEA:

1. GEZINSHERENIGING VERSTRAKKEN

IKEA-PLAN
IMMIGRANTE KAN ECHT ANDERS

15. SOCIALE BIJSTAND VOOR SUBSIDIAIR BESCHERMEN TOT HET ABSOLUTE MINIMUM BEPERKEN

IKEA-PLAN
IMMIGRANTE KAN ECHT ANDERS

- 2) de persconferentie zelf duurde een half uurtje. Daarin lichtte de heer **S** het vijftienpuntenplan toe aan de hand van de elektronische presentatie. Het plan beoogt vooral een juridisch onderbouwd voorstel aan te reiken, met het oog op eventuele toekomstige regeringsdeelname. Gelet op de aard van het (volgens verweerster licht humoristische, dan wel provocerende) gebruik van met de IKEA merken overeenstemmende tekens eigen aan de parodie, maakt de heer **S**, gezeten naast een Zweedse en Vlaams vlag, veelvuldig, volgens derde verweerster, ludieke verwijzingen naar de Zweedse meubelgigant of de Zweedse oorsprong van het plan. Daarmee wordt, nog steeds volgens derde verweerster, het onderscheid met de activiteiten van de Zweedse meubelketen benadrukt en geeft men aan dat IKEA – uiteraard – geenszins betrokken is bij, noch enige steun verleent aan, het beleidsplan van de politieke partij (Stuk I.9.b dossier derde verweerster):

"Ik dank jullie nog eens expliciet om aanwezig te zijn bij de voorstelling van ons IKEA-PLAN, en IKEA staat voor 'Immigratie Kan Echt Anders'. (...).

[t]egelijkertijd en dat zal u ook niet ontgaan zijn, beste journalisten, zijn er wat verkiezingen geweest in Europa waar partijen als de onze een aardig resultaat neerzetten. Ik denk aan Polen, Hongarije, recent Italië, maar een dikke maand geleden was er een geweldige verkiezingsoverwinning voor de Zweedse Democraten. En zij ondertussen nu een regeringspartij geworden en die Zweedse regeringspartij wilt het roer omgooien. (...).

Dus stellen wij hier vandaag als Vlaams Belang ons IKEA-PLAN voor. Ons IKEA-PLAN staat niet voor Ingvar Kamprad Elmtaryd en Agunnaryd – mijn Zweeds is niet optimaal – dat is de echte afkorting van IKEA. IKEA staat voor ons niet voor de Zweedse producent van knappe meubelen, nee IKEA staat voor ons : 'Immigratie Kan Echt Anders'.

Het is wel een bouw pakket. Het is direct implementeerbaar voor deze Belgische regering. Ze hebben alleen nog zo een onhandig sleuteltje nodig, voor het in mekaar te zetten, want wat maakt dit IKEA-PLAN nu zo interessant? Het maakt het interessant dat het beleidsmaatregelen zijn of zullen worden in Zweden en dat ze binnen het kader van de Europese Unie vallen. Dus eigenlijk, wij willen enkel maar het minimale doen, wat de Europese Unie ons oplegt. Dat is de geest van dit IKEA-PLAN

Sommigen van de voorstellen van Vlaams Belang zijn verregaander, maar wij denken wanneer mevrouw De Moor [staatssecretaris voor asiel en migratie] geconfronteerd wordt

met een asielcrisis die bijna zo hoog is dat het geleden is van 2015, dat dit dingen zijn waarmee de regering aan de slag kan. (...)

Als het voor jullie OK is, zou ik graag het IKEA-PLAN overlopen. Zoals ik zei: het is een bouw pakket, waar deze VIVALDI regering en waar mevrouw De Moor en meneer De Croo mee aan de slag kunnen gaan".

- 3) de persconferentie en de presentatie werden aangevuld met een meer uitgeschreven beleidsplan. Ook dit plan was enkel elektronisch beschikbaar op de website. Dit plan beschrijft in detail welke wetgevende aanpassingen vereist zijn en hoe deze wijzigingen (al dan niet...) passen in het Europees wetgevende kader (Stuk I.9.c). Dit document bevat geen andere verwijzingen naar IKEA dan deze die in de korte presentatie zijn opgenomen:

- 4) De persconferentie werd verslagen op de sociale mediakanalen van de partij (Facebook en Twitter), waarna het vervolgens gedeeld wordt door geïnteresseerden.

7. GEEN MAXIMALE TERMIJN VAN 2 MAANDEN OM ASIELZOEKERS VAST TE HOUDEN

"In een studie zal de Zweedse wetgeving worden getoetst aan de EU wetgeving, en zullen wijzigingen en andere maatregelen worden voorgesteld om de rechten van asielzoekers zoveel mogelijk wettelijk te beperken"⁵³, aldus het Tuto-akkoord.

Een belangrijke beperking naar Europees recht is de mogelijkheid om asielzoekers gedurende een bepaalde periode tijdens de asielprocedure vast te houden⁵⁴. Dit bijvoorbeeld om de identiteit vast te stellen, in geval van risico op onderduiken, omdat er redelijke gronden zijn om te oordelen dat een nieuw asielverzoek werd ingediend om van terugkeerbevelen te ontsnappen, ... De mogelijkheden en voorwaarden hierin zijn op Europees vlak strikt geregeld. Nochtans slaagt de Belgische wetgever erin om nog stringenter te zijn dan strikt gezien noodzakelijk is op EU-niveau.

De Belgische wetgeving beperkt de termijn waarbij een asielzoeker vastgehouden mag worden namelijk tot maximaal 2 maanden⁵⁵. Deze termijn is meerdere malen verlengbaar tot in totaal maximaal 6 maanden⁵⁶.

Het Europees recht vereist geen strikte maximale termijnen, maar legt enkel op dat de bewaaring een zo kort mogelijke termijn dient te bestrijken⁵⁷. De maximumtermijnen die de Vreemdelingenwet bevat kunnen dus geschrapt worden.

→ Aanpassen artikel 74/6, §4, vierde tot zesde lid van de Vreemdelingenwet door de maximumtermijnen te schrappen en erin te zetten dat het een redelijke termijn moet zijn.

⁵³ Tuto-akkoord d.d. 14 oktober 2022 (niet vertaald).

⁵⁴ Deze redenen zijn bepaald in artikel 8, (3) van de Opvangrichtlijn.

⁵⁵ Artikel 74/6, § 1, vierde lid van de Vreemdelingenwet.

⁵⁶ Artikel 74/6, § 1, zesde lid van de Vreemdelingenwet.

⁵⁷ Artikel 9, (1) van de Opvangrichtlijn.

16. In rechte volgt Vrijheidspartij grotendeels de merkenrechtelijke analyse van Eiseres. De enige reden waarom Vrijheidspartij de 'bekendheid van de IKEA merken [van Eiseres] gebruikt' is om haar 'eigen boodschap kracht bij te zetten' en om 'de ruchtbaarheid en verspreiding van [haar] boodschap te vergroten'.²

² Zie Eerste conclusie Vrijheidsfonds van 29 december 2022, rdnr. 8, 23 en 50.

17. Vrijheidspartij voert aan over een 'geldige reden' te beschikken om de IKEA merken te gebruiken.

18. Het Vrijheidsfonds stelt daarbij voor om prejudiciële vragen te stellen aan het HJEU, dan wel het Benelux-Gerechtshof. Eiseres stelt dat de aangevoerde prejudiciële vragen interessant kunnen zijn vanuit academisch oogpunt maar in casu niet nodig om het geschil te beslechten.

19. Een merkenrecht is een industrieel of intellectueel eigendomsrecht dat erkend wordt als een fundamenteel grondrecht in een democratische samenleving. Het vindt bescherming in onder meer artikel 1 van het Protocol bij het EVRM en artikel 17.2 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie.

20. Het merkenrecht is echter niet absoluut. Het is vaste rechtspraak, ook voor bekende merken, dat het uitsluitend recht van de merkhouder is verleend om hem de mogelijkheid te bieden zijn specifieke belangen als houder van dat merk te beschermen, dat wil zeggen zeker te stellen dat het merk zijn eigen functies kan vervullen, en bijgevolg dat de uitoefening van dit recht derhalve ook beperkt dient te blijven tot de gevallen waarin het gebruik van het teken door een derde afbreuk doet of kan doen aan de functies van het merk. Tot die functies behoren niet alleen de wezenlijke functie van het merk – de consument de herkomst van de waar of de dienst te waarborgen – maar ook de overige functies ervan, zoals met name die welke erin bestaat de kwaliteit van deze waar of deze dienst te garanderen, of de communicatie-, de investerings- en de reclamefunctie.³ Deze functies omvatten het volgende:

- de herkomstfunctie van een merk houdt in dat aan de consument of de eindverbruiker de identiteit van de oorsprong van de gemerkte waar of dienst wordt gewaarborgd, zodat hij deze kan onderscheiden van waren of diensten van andere herkomst. Om zijn rol als essentieel onderdeel van het stelsel van onvervalste mededinging te kunnen vervullen, dient het merk met name de waarborg te bieden dat alle van dat merk voorziene waren of diensten zijn vervaardigd of verricht onder controle van een en dezelfde onderneming die kan worden geacht voor de kwaliteit ervan in te staan.⁴ De specifieke grondslag van de merkenrechtelijke bescherming is dus het verwarringsgevaar:

³ Arresten van 12 november 2002, Arsenal v Matthew Reed, C-206/01, EU:C:2002:651, punt 51; van 18 juni 2009, L'Oréal e.a., C-487/07, EU:C:2009:378, punt 58; van 23 maart 2010, Google France en Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punten 77 en 79, en van 22 september 2011, Interflora en Interflora British Unit, C-323/09, EU:C:2011:604, punten 37 en 38.

⁴ Arresten van 12 november 2002, Arsenal v Matthew Reed, C-206/01, EU:C:2002:651, punt 48, en van 12 juli 2011, L'Oréal e.a., C-324/09, EU:C:2011:474, punt 80.

enkel wanneer de consument niet weet of de gemerkte waar of dienst van de merkhouder, dan wel een derde, afkomstig is, komt deze functie in het gedrang. Zij is gebonden aan het specialiteitsbeginsel en vereist dus steeds een zekere mate van soortgelijkheid tussen de conflicterende waren of diensten.

- De investeringsfunctie van een merk omvat de mogelijkheid voor de houder van een merk om dit te gebruiken ter verwerving of voor het behoud van een reputatie die consumenten kan aantrekken en aan hem kan binden, via diverse commerciële technieken. Pas wanneer het gebruik door een derde van een overeenstemmend teken het gebruik door die houder van zijn merk ter verwerving of voor het behoud van een reputatie die consumenten kan aantrekken of aan hem kan binden, ernstig stoort, tast dit gebruik dus de investeringsfunctie aan.⁵
- De reclamefunctie van het merk bestaat erin een merk te gebruiken voor reclamedoeleinden teneinde de consument te informeren en te overtuigen. De merkhouder kan pas optreden wanneer dat gebruik afbreuk doet aan het gebruik van dit merk, door de merkhouder, als element ter bevordering van de verkoop en als handelsstrategisch instrument.⁶

21. De bescherming tegen het gebruik voor andersoortige waren en diensten, in afwijking van het specialiteitsbeginsel, is daarenboven beperkt door de mogelijkheid dat een derde zich op een "geldige reden" kan beroepen. Een dergelijke geldige reden is een volstrekt onafhankelijke voorwaarde: zij moet beoordeeld worden los van de andere cumulatieve voorwaarden van de bepaling sub c) en sub d). Met andere woorden: zelfs indien het gebruik door een derde (manifest) ongerechtvaardigd voordeel wil halen uit de bekendheid van het merk, of zelfs afbreuk doet aan de reputatie van het merk, doordat het merk geassocieerd wordt met boodschappen die negatief afstralen op haar imago, sluit dit niet uit dat de derde zich kan beroepen op een geldige reden.

22. Tegenover dit exclusief recht van de merkhouder staat de vrijheid van meningsuiting van de beweerdde inbreukmaker. Deze vrijheid is verankerd in een groot aantal nationale⁷ en supranationale bepalingen, zoals artikel 10 EVRM⁸ en artikel 11 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese

⁵ Arrest van 25 juli 2018, Mitsubishi v Duma Forklifts, C-129/17, EU:C:2018:594, punt 36.

⁶ Arrest van 23 maart 2010, Google France en Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punten 91 en 92.

⁷ Artikel 19 G.W.: "De vrijheid van eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan, alsmede de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, zijn gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd".

⁸ "Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder

Unie.⁹ De essentie van de vrijheid is dat een overheid of andere private persoon zich principieel niet kan mengen of inlaten met de vraag *of en op welke wijze* een mening wordt geuit.

23. De vrijheid van meningsuiting is eveneens niet absoluut. Zij kan beperkt worden ter bescherming van andere belangen. Het gaat, aldus artikel 10.2 EVRM, in het bijzonder om *"beperkingen of sancties, die bij de wet zijn voorzien en die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van:*

- *de nationale veiligheid, territoriale integriteit of openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden"*: deze beperkingen hebben betrekking op onder meer 'hate speech', met name uitingen die aanzetten tot onder meer haat, racisme of geweld:

"Tolerantie en eerbiediging van de gelijke waardigheid van alle mensen vormen de grondslag van een democratische, pluralistische samenleving. Daarom kan het in bepaalde democratische samenlevingen principieel noodzakelijk worden geacht alle vormen van meningsuiting die op onverdraagzaamheid gebaseerde haat verspreiden, aanwakkeren, bevorderen of rechtvaardigen, te bestraffen of zelfs te verbieden".¹⁰

- *"de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen"*: deze categorie dekt, aldus de rechtspraak van het Europese Hof, ook de industriële eigendomsrechten, en merkenrechten in het bijzonder.¹¹

24. Artikel 10 EVRM biedt een hoog beschermingsniveau, ook voor meningen die niet iedereen, of zelfs een meerderheid, als schokkend of provocerend ervaart:

"(...) zij geldt niet alleen voor "informatie" of "ideeën" die positief worden ontvangen of als niet-beledigend of onverschillig worden beschouwd, maar ook voor die welke de staat of een deel van de bevolking beledigen, choqueren of verontrusten. Dat zijn de eisen van dat pluralisme, tolerantie en ruimdenkendheid zonder welke er geen "democratische

---

inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen". Protocol (Nr. 8) betreffende artikel 6, lid 2, van het verdrag betreffende de Europese Unie inzake de toetreding van de Unie tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, bevestigt dat de EU en haar lidstaten gebonden zijn door het EVRM.

⁹ *"Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te hebben en de vrijheid kennis te nemen en te geven van informatie of ideeën, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen"*.

¹⁰ EHRM 6 juli 2006, *Erbakan v Turkije*, punt 56.

¹¹ EHRM 11 januari 2007, *Anheuser-Busch v Portugal*, punt 72.

samenleving" is. Dit betekent onder meer dat elke "formaliteit", "voorwaarde", "beperking" of "sanctie" die op dit gebied wordt opgelegd, in verhouding moet staan tot het nagestreefde legitieme doel".¹²

25. Beperkingen op de vrijheid van meningsuiting zijn pas noodzakelijk in een democratische samenleving als zij beantwoorden aan een "pressing social need" ("dringende maatschappelijke behoefte") en proportioneel zijn aan het na te streven doel.¹³ De feitenrechter beschikt over een soevereine appreciatiebevoegdheid, met dien verstande dat Europees Hof voor de Rechten van de Mens een marginale toetsing uitoefent op de motivering van de nationale rechter in functie van alle concrete elementen van het geval.¹⁴

26. Hoe meer beschermingswaardig het voorwerp van de uiting, hoe sneller voorrang moet worden gegeven aan de vrijheid van meningsuiting. Waar de uiting betrekking heeft op een zaak van algemeen belang ("expressions on a matter of public interest"), zal een overheid of nationale rechter slechts uitzonderlijk kunnen ingrijpen. Een uiting mag dus ver gaan, als ze een maatschappelijk relevant thema behandelt. Mogelijke inperkingsmaatregelen, ook op basis van intellectuele eigendom, moeten te allen tijde een *chilling effect* ("afschrikkingseffect") vermijden.¹⁵ Wanneer de vrijheid van meningsuiting betrekking heeft op uitingen in het kader van een politiek discours, aanvaardt het EHRM de hoogst mogelijke graad van bescherming:

*"Artikel 10, lid 2, van het Verdrag laat inderdaad zo goed als geen ruimte voor beperkingen van de vrijheid van meningsuiting op het gebied van politieke meningsuiting en debat - waarbij de vrijheid van meningsuiting van het grootste belang is (zie *Brasilier tegen Frankrijk*, nr. 71343/01, § 41, 11 april 2006) - of op het gebied van aangelegenheden van algemeen belang (zie onder meer *Sürek tegen Turkije* (nr. 1) [GC], nr. 26682/95, § 61, EHRM 1999 IV, *Lindon, Otchakovsky-Laurens en July*, reeds aangehaald, § 46, en *Wingrove tegen Verenigd Koninkrijk*, 25 november 1996, § 58, *Jurisprudentie 1996 V*). De vrijheid van meningsuiting is bijzonder waardevol voor politieke partijen en hun actieve leden, en inmenging in de vrijheid van meningsuiting van een politicus, met name wanneer deze lid is van een oppositiepartij, vereist de strengste toetsing door het Hof (zie *Incal tegen Turkije*, 9 juni 1998, § 17,*

¹² EHRM 7 december 1976, *Handyside v Verenigd Koninkrijk*, punt 49.

¹³ Voor een volledig overzicht van alle toepassingsvoorwaarden en beoordelingscriteria, zie de "Guide on Article 10 of the European Convention on Human Rights – Freedom of Expression", geschreven door emeritus professor D. Voorhoof en uitgegeven door het EHRM; Stuk IV.6. derde verweerster

¹⁴ EHRM 7 december 1976, *Handyside v Verenigd Koninkrijk*, punt 48-49; EHRM 28 juni 2001, *VGT Verein v Duitsland*, punt 75.

¹⁵ J. van den Berg en M. Haak, "IE-rechten en uitingsvrijheid: naar een fair balance", *Bull. BMM* 2013, 2, en de rechtspraak van het EHRM daar aangehaald.

Jurispr. 1998 IV)".¹⁶

27. Het merkenrecht kan dus beperkt worden door de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van meningsuiting kan beperkt worden door het merkenrecht. Deze zaak handelt dan ook over een conflict tussen grondrechten van gelijke rang. Aan de nationale rechter om deze rechten tegen elkaar te wegen, met dien verstande dat (i) duidelijkheid over de relevante criteria absoluut gewenst is en (ii) een ingrijpen zelfs na afweging van alle belangen volgens de rechtspraak van het EHRM haast ondenkbaar is.

28. De toepassing van de vrijheid van meningsuiting als mogelijke beperking op het merkenrecht kan door de rechtsonderhorige als supranationale regel rechtstreeks worden ingeroepen als verweer tegen het merkenrecht in het algemeen. Zowel Unierecht met directe werking (Artikel 9.2.c) EUMVo) als afgeleid Unierecht (artikels 10.2.c) en 10.6 Merkenrichtlijn) dient immers in overeenstemming te zijn met het EVRM en het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie. In het kader van de toepassing van de bepalingen sub c) en/of d) vindt de vrijheid van meningsuiting bovendien, en voor zoveel als nodig, mooi toepassing binnen de interpretatie van het begrip "geldige reden" dat in die beide bepalingen figureert.

29. Verschillende bronnen erkennen dat de exclusieve rechten van de houder – en dus de "geldige reden" – moeten worden uitgelegd op een wijze die vrijheid van meningsuiting ten volle respecteert:

- *"Gebruik van een merk door derden met het oog op artistieke expressie moet als billijk worden beschouwd wanneer dit gebruik tevens strookt met de eerlijke gebruiken in nijverheid en handel. Voorts moet deze verordening worden toegepast op een wijze die de volledige inachtneming van fundamentele rechten en vrijheden, en in het bijzonder de vrijheid van meningsuiting, waarborgt".*¹⁷

¹⁶ EHRM 1 mei 2011, Faruk Temel v Turkije, punt 55; EHRM 14 maart 2013, Eon v Frankrijk, punt 59; EHRM 23 april 1992, Castells v Spanje, punt 43: *"Het biedt politici met name de mogelijkheid om na te denken over en commentaar te leveren op de zorgen van de publieke opinie; zo kan iedereen deelnemen aan het vrije politieke debat dat de kern vormt van het concept van een democratische samenleving".*

¹⁷ Considerans 21 EUMVo. In identieke bewoordingen: considerans 27 van de laatste merkenrichtlijn (Richtlijn (EU) 2015/2436 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2015 inzake de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten); arrest van 27 februari 2020, Fack Ju Göthe, C-240/18, EU:C:2020:118, punt 56.

- ook in verschillende merkenzaken lijkt het Hof van Justitie een ruime interpretatie van de vrijheid van meningsuiting te verdedigen, onder meer in Google¹⁸ en eBay.¹⁹
- meer zelfs, naar aanleiding van de laatste hervorming van het merkenrecht had het Europees Parlement een absolute uitzondering voor ogen voor elk parodiërend merkgebruik.²⁰ Hoewel deze bepaling niet werd goedgekeurd en werd opgenomen als een considerans met ruime draagwijdte, toont dit het belang aan van de parodie.

30. De loutere vaststelling dat een intellectueel eigendomsrecht is geschonden, volstaat *ipso facto* dus niet om die beperking noodzakelijk te achten.²¹ Industriële eigendomsrechten genieten niet automatisch voorrang op de vrijheid van meningsuiting. In geval van conflicten tussen rechten van gelijke rang poneert het Hof van Justitie in een vaste rechtspraak daarom steeds de regel dat de nationale rechter een "*rechtvaardig evenwicht*" tussen beiden moet waarborgen.²² In deze beoordeling moet de rechter, in elk concreet geval, rekening houden "*met alle omstandigheden van het geval*".²³

¹⁸ Conclusie van advocaat-generaal Poiares Maduro in Google, gevoegde zaken C-236/08 tot C-238/08, EU:C:2009:569, punten 102 en 103: "*Welke bescherming ook wordt verleend voor innovatie en investeringen, zij is evenwel nooit absoluut. Zij dient steeds te worden afgewogen tegen andere belangen, net zoals de merkenrechtelijke bescherming zelf daartegen wordt afgewogen. Mijns inziens vergen de onderhavige zaken een dergelijke afweging met betrekking tot de vrijheid van meningsuiting en het vrije handelsverkeer. Deze vrijheden zijn bijzonder belangrijk in deze context omdat de bevordering van innovatie en investeringen ook mededinging en vrije toegang tot ideeën, woorden en tekens vereist*".

¹⁹ Conclusie van advocaat-generaal Jääskinen in eBay, C-324/09, EU:C:2009:569, punt 45: "*Deze beperkingen zijn noodzakelijk om de vrijheid van de handel en de mededinging te handhaven, en daarvoor is vereist dat ondernemingen kunnen beschikken over onderscheidingsstekens en linguïstische uitdrukkingen voor het identificeren van waren en diensten, dat merkhouders het rechtmatige commerciële en niet-commerciële gebruik van beschermde tekens niet kunnen verhinderen en dat de vrijheid van meningsuiting niet te ver wordt beperkt*".

²⁰ Zie Stuk IV.3 derde verweerster – het oorspronkelijke voorstel luidde als volgt: "*Het merk staat de merkhouder niet toe een derde te verbieden het merk te gebruiken om een geldige reden in verband met (b) identificatie en parodiëring van, kritiek op of commentaar op de merkhouder of de waren of diensten van de merkhouder*". Overigens merkt men op dat de parodie in de Verenigde Staten als expliciete beperking op het exclusieve rechts is opgenomen (zie section 1125(3)(c) Lanham Act).

²¹ EHRM 10 januari 2013, Donald Ashby e.a. v Frankrijk.

²² Arresten van 21 oktober 2010, Padawan, EU:C:2010:620, punt 43, en van 1 december 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punt 132.

²³ Arrest van 3 september 2014 (Grote Kamer), Deckmyn en Vrijheidsfonds v Vandersteen, C-201/13, EU:C:2014:2132, punt 28.

31. Welke die omstandigheden zijn in het kader van de geldige reden en de parodie in het merkenrecht, is thans een volledig open vraag. In het arrest Red Bull lichtte het Hof van Justitie een tip van de sluier op. Het Hof erkent dat de geldige reden niet gelijk staat aan een noodzaak. Zij kan ook situaties omvatten waarin het gebruik voor de derde een eigen belang dient, zoals hier:

"44. Wanneer de houder van het bekende merk in staat is een van de inbreuken op zijn merk in de zin van artikel 5, lid 2, van de richtlijn, aan te tonen, inzonderheid ongerechtvaardigd voordeel uit het onderscheidende vermogen of de reputatie van dat merk, moet de derde die een teken dat overeenstemt met het bekende merk heeft gebruikt, bewijzen dat met een geldige reden van dat teken gebruik wordt gemaakt (zie naar analogie arrest van 27 november 2008, Intel Corporation, C-252/07, Jurispr. blz. I-8823, punt 39).

45. Daaruit volgt dat het begrip geldige reden niet alleen objectief dwingende redenen kan omvatten, maar ook kan aanknopen bij subjectieve belangen van een derde die een teken gebruikt dat gelijk is aan of overeenstemt met het bekende merk.

46. Het begrip geldige reden strekt er dus niet toe een conflict te beslechten tussen een bekend merk en een teken dat daarmee overeenstemt en werd gebruikt vóór het depot van dit merk, of de rechten van de houder van dat merk te beperken, maar om een evenwicht te vinden tussen de betrokken belangen door, in de specifieke context van artikel 5, lid 2, van richtlijn 89/104 en tegen de achtergrond van de ruimere bescherming die het bekende merk geniet, rekening te houden met de belangen van de derde die dat teken gebruikt. Wanneer een derde een geldige reden inroept voor het gebruik van een teken dat overeenstemt met een bekend merk, kan dat dus niet tot gevolg hebben dat te zijner gunste rechten worden erkend die verbonden zijn met een ingeschreven merk, maar wordt de houder van het bekende merk verplicht het gebruik van het daarmee overeenstemmende teken te tolereren".²⁴

32. Het is duidelijk dat het Hof van Justitie hiermee definitief de zeer restrictieve interpretatie van de geldige reden heeft verlaten.

---

²⁴ Arrest van 6 februari 2014, Red Bull v Leidseplein Beheer, C-65/12, EU:C:2014:49. In tegenstelling tot wat IKEA beweert is deze interpretatie niet beperkt tot de specifieke feitenconstellatie van het voorgebruik in dat arrest. De interpretatie ziet op het begrip "geldige reden" in het algemeen, los van de specifieke feiten. Het zou wel heel vreemd zijn moest het Hof ditzelfde begrip in een andere context plots anders interpreteren. Ook de nationale rechtspraak past haar consistent toe bij de bespreking van de geldige reden in alle inbreukzaken, ook bij merkgebruik dat enigszins parodiërend is (zie vb. Brussel 28 mei 2013, *Ing.-Cons* 2013/3, 541, omtrent het verzet van de Amerikaanse houder van de bekende 'Oscar' filmprijzen tegen verzekeringsmaatschappij DVV die veilige chauffeurs beloonde met een 'DVV OsCar').

33. De interpretatie in de zaak *RED BULL* biedt mogelijk een belangrijke leidraad. Zij geeft aan dat de vrijheid van meningsuiting (incl. de politieke parodie) in elk geval wél degelijk een geldige reden kan uitmaken. Meer duidelijkheid ontbreekt echter. Vrijheidsfonds is van oordeel dat een prejudiciële vraagstelling aan het Hof van Justitie van de Europese Unie op dit punt noodzakelijk is om de grond van de zaak te kunnen beslechten. Deze vraag peilt in het bijzonder naar de omstandigheden die de nationale rechter kan betrekken bij de afweging van de respectieve belangen en welk belang men aan elk van die criteria kan hechten.

34. De vraagstelling aan het Hof van Justitie van de Europese Unie lijkt volgens de ondernemingsrechtbank heel relevant gelet op (i) de zeer uiteenlopende interpretaties van nationale rechters omtrent de afweging van vrijheid van meningsuiting in merkenzaken en (ii) het antwoord van het Benelux Gerechtshof in de zaak *DAMN PÉRIGNON*.

35. Net omdat de rechtspraak in België en Nederland verschillende beoordelingscriteria hanteert, of de vrijheid van meningsuiting soms gewoon verwerpt als geldige reden, heeft de rechtsleer gepoogd deze criteria te harmoniseren. Deze elementen kunnen als leidraad dienen bij de zoektocht naar een rechtvaardig evenwicht.²⁵ Volgende criteria kunnen relevant zijn:

- het commerciële karakter of doel van de uiting: hoe commerciëler het doel van de uiting is, hoe lager het beschermingsniveau ervan
- het algemeen belang bij de uiting, de maatschappelijke relevantie en het belang van het debat dat men wil aangaan: hoe groter het belang is van de boodschap, hoe sneller voorrang aan de expressievrijheid toekomt
- de verhouding tussen beide voorgaande criteria
- de omvang en intensiteit van de schade voor de rechthebbende als gevolg van de uiting: is de uiting eenmalig of in tijd beperkt, dan is de

---

²⁵ Zie in het bijzonder W. Sakulin, *Trademark Protection and Freedom of Expression, An inquiry into the conflict between Trademark Rights and Freedom of Expression under European Laws*, Kluwer Law International, Alphen ad Rijn, 2011; J. van den Berg en M. Haak, "IE-rechten en uitingenvrijheid: naar een fair balance", *Bull. BMM* 2013, 6-7; C. Deconick, "Merken en vrijheid van meningsuiting: zoeken naar een fair balance", *RABG* 2013/20, 1483-1487, en de rechtspraak en rechtsleer daar aangehaald: "In de Nederlandse rechtspraak en rechtsleer met betrekking tot de vrijheid van meningsuiting als geldige reden in de zin van artikel 2.20, 1, d. BVIE, blijkt dat verschillende elementen een rol kunnen spelen bij het zoeken naar het juiste evenwicht tussen de vrijheid van meningsuiting en het merkenrecht. (...). Deze elementen zouden ook in de Belgische rechtspraak een rol kunnen spelen".

schade dat ook. Is de uiting eerder systematisch en voortdurend, dan stijgt de schade voor de rechthebbende

- de bekendheid van het ingeroepen recht: hoge bomen vangen nu eenmaal veel wind. Een iconisch merk maakt wellicht ergens deel uit van het maatschappelijk leven en kan een rol spelen bij het uitdragen van een maatschappelijk relevante boodschap
- de mate van verspreiding van de uiting: hoe langer en intensiever (via verschillende kanalen) men de uiting verspreidt, hoe groter de schade
- de vraag of het gebruik nodeloos afbreuk doet aan de reputatie van het beschermde object
- de mate waarin gepoogd is verwarring te voorkomen: als het voor het publiek niet heel duidelijk is dat de rechthebbende niets van doen heeft met de uiting, is de kans groter dat de uiting louter 'meelift' en commercieel is, eerder dan een bepaalde boodschap uit te dragen.

36. In de zaak *DAMN PÉRIGNON* heeft de stakingsrechter van de ondernemingsrechtbank Brussel over het begrip "geldige reden" in de zin van (toenmalig) artikel 2.20.1.d) BVIE vragen gesteld aan het Benelux Gerechtshof. Bedoeling was om na te gaan of en in welke mate de nationale rechter met het ene of geen van de criteria rekening kon houden. De vragen die de stakingsrechter stelde waren zeer open; ze hadden betrekking op de vrijheid van meningsuiting *in het algemeen* als 'geldige reden': ²⁶

"Gelet op het belang van de zaak meent de stakingsrechter dat het gepast is om het Benelux Gerechtshof te adïeren met de volgende door eisende partij voorgestelde prejudiciële vraagstelling met betrekking de criteria die de nationale rechters in aanmerking kunnen nemen bij het afwegen van eenieders belangen, in toepassing van artikel 2.20.1.d) BVIE. (...).

De stakingsrechter stelt voor het overige de volgende prejudiciële vraag aan het Benelux Gerechtshof in toepassing van artikel 1.15 BVIE:

"Kan de vrijheid van meningsuiting, en de artistieke vrijheid in het bijzonder, zoals gewaarborgd door artikel 10 Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 11 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, een "geldige reden" uitmaken in de zin van artikel 2.20.1.d) Benelux-Verdrag inzake Intellectuele Eigendom?"

---

²⁶ Vz. Kh. Brussel (Nl.), 12 april 2018, *RABG* 2018/17, p. 1611-1631.

In voorkomend geval, welke zijn de criteria die de nationale rechter in aanmerking moet nemen ter beoordeling van het evenwicht tussen die grondrechten, en het belang dat aan elk van die criteria moet worden gehecht?

In het bijzonder, kan de nationale rechter rekening houden met onderstaande criteria, en/of andere aanvullende criteria:

- o de mate waarin de uiting een commercieel karakter of doel heeft;*
- o de mate waarin de uiting een algemeen belang heeft, maatschappelijk relevant is of een debat aangaat;*
- o de verhouding tussen voorgaande criteria;*
- o de mate van bekendheid van het ingeroepen merk;*
- o de omvang van het inbreukmakende gebruik, haar intensiteit en systematiek en de mate van verspreiding, naar territorium, tijd en volume, tevens in aanmerking genomen de mate waarin zulks in verhouding staat tot de boodschap die de uiting beoogt;*
- o de mate waarin de uiting, en omstandigheden die die uiting begeleiden, zoals de naam van de uiting en haar promotie, afbreuk doen aan de reputatie onderscheidend vermogen en het imago van de ingeroepen merken (de 'reclamefunctie');*
- o de mate waarin de uiting een eigen originele inbreng vertoont en de mate waarin gepoogd is verwarring of associatie te voorkomen met de ingeroepen merken, of de indruk dat er een commercieel of ander verband bestaat tussen de uiting en de merkhouder (de 'herkomstfunctie'), mede in aanmerking genomen de wijze waarop de merkhouder in reclame en communicatie een bepaald imago en reputatie heeft opgebouwd".*

37. Het antwoord van het Benelux Gerechtshof luidde als volgt:

"Artikel 2.20, lid 2, d), BVIE diënt aldus te worden uitgelegd dat de artistieke vrijheid een geldige reden vormt in de zin van deze bepaling voor het gebruik van een teken dat gelijk is aan of overeenstemt met het merk, anders dan ter onderscheiding van waren of diensten, indien de kunstuiting het originele resultaat is van een creatief vormgevend proces dat niet erop is gericht het merk of de merkhouder schade toe te brengen".

38. Het Benelux Gerechtshof opteert derhalve voor zéér ruime interpretatie van de geldige reden ten voordele van de vrijheid van de meningsuiting. Er is slechts géén geldige reden, wanneer de derde de expliciete bedoeling heeft om de merkhouder te schaden. Dit vereist een bijzonder oogmerk: een bijzonder schadelijke aanval op de merkhouder. In het kader van de parodie, artistiek of politiek, zal er mogelijk zelden sprake zijn van een exclusief of primair oogmerk

om schaden: de parodie dient, in normale omstandigheden, in de eerste plaats immers een eigen artistieke of politieke boodschap.

39. In de rechtsleer volgde heel wat kritiek op de uitspraak:

- *“Echter kan de vraag worden gesteld of de twee criteria die het Hof heeft aangereikt wel pertinent en vooral toereikend zijn om de belangenafweging te beoordelen. (...). Ten slotte moet worden benadrukt dat het Hof zich in dit arrest heeft uitgesproken over artistieke expressie in het bijzonder, en niet over de belangenafweging tussen merkenrechten en vrijheid van meningsuiting meer in het algemeen. Dit terwijl de verwijzende rechter haar vraagstelling ruimer had geformuleerd. Waarschijnlijk was het nuttiger geweest om criteria naar voor te schuiven die meer in het algemeen relevant zijn voor elke belangenafweging tussen merkenrechten en het recht op vrije meningsuiting. Mijn inziens kunnen de criteria vooropgesteld door de rechtsleer en waarnaar verwezen door de verwijzende rechter dus alsnog hun nut bewijzen bij belangenafwegingen tussen merkenrechten en het recht op vrije meningsuiting.”²⁷*
- *“De prejudiciële vraagstelling wilde ook vernemen welke criteria de nationale rechter in aanmerking moet nemen ter beoordeling van het evenwicht tussen de rechten van de merkhouder en de artistieke vrijheid van een derde. Verschillende criteria werden voorgesteld, zoals (...). Het Benelux-Gerechtshof meent echter dat dit onderdeel van de vraag niet moet worden beantwoord en gaat er dus vanuit dat zijn beslissing voldoende aanknopingscriteria aanreikt. Dat lijkt wat kort door de bocht, nu het arrest enkel aangeeft dat de feitenrechter het evenwicht tussen de conflicterende grondrechten moet nastreven, ‘rekening houdend met alle omstandigheden van de zaak’.”²⁸*
- *“La réponse apportée par la CJ Benelux laisse le lecteur sur sa faim. Ne fallait-il pas trancher le débat en proposant une définition positive du juste motif ancrée dans les intentions de l’usager du signe similaire ? La juridiction de renvoi ouvrait pourtant plusieurs pistes de réflexion dans sa question préjudicielle et l’arrêt Red Bull auquel se réfère la CJ Benelux invite à examiner la « bonne foi » et les « intentions » de l’usager du signe litigieux.”²⁹*

²⁷ A. Loose, “De artistieke vrijheid als geldige reden in hoofde van de kunstenaar om een overeenstemmend merkteken te gebruiken”, noot onder Benelux Gerechtshof, 14 oktober 2019, nr. A 2018/1/8, A&M 2020/01, 70-79 (nr. 33 en 42).

²⁸ M. C. Janssens, “Gebruik van merken in kunst: het Benelux Gerechtshof bepaalt de mogelijkheid en de grenzen”, *R.W.* 2019-2020, 1371-1373.

²⁹ P. Y. Thoumsin, “Le droit des marques est-il soluble dans l’art ?”, *Jaarboek Marktpraktijken* 2018, 686-697, vrije vertaling: “Het antwoord van het Benelux-Hof laat de lezer naar meer verlangen. Had

40. De interpretatie in het arrest *DAMN PÉRIGNON* lijkt ook strijdig met het Unierecht, aangezien zij niet toelaat om rekening te houden met alle omstandigheden relevant aan het concrete geval. Enkel het oogmerk om te schaden.

41. De rechtsleer blijft voorstander voor de afweging, doch een definitieve interpretatie van de communautaire rechter ontbreekt:

“L’exercice est intéressant et fournit des paramètres utiles, mais il ne faudrait pas non plus l’appliquer de manière trop littérale. Ainsi, la circonstance que l’auteur égratignerait la marque, voire même causerait une forme de préjudice à sa réputation, ne signifie pas pour autant qu’il est animé d’une intention délibérément méchante et donc déloyale.

*Aujourd’hui, la jurisprudence semble elle aussi à s’ouvrir à une interprétation plus large de la notion de juste motif (...). La solution est prometteuse. Cependant, même si elle a été saluée positivement par la doctrine, son autorité est encore modeste. La manque d’une décision à niveau supérieur se fait cruellement sentir. Dans l’intervalle, on ne peut que plaider en sa faveur”.*³⁰

42. De ondernemingsrechtbank stelt het volgende vast:

- in het arrest *DECKMYN* heeft het hof van justitie een ruime interpretatie gegeven aan het begrip parodie: ook een parodie “met” een werk (of merk) is toegelaten. Er zijn geen andere criteria dan de nabootsing van het werk, met zekere verschillen, en een humoristische of spottende bedoeling. Vraag is of deze benadering uit het auteursrecht ook door te trekken is naar merken, en zo ja onder welke voorwaarden.

---

*het debat niet moeten worden beslecht door een positieve definitie van de geldige reden voor te stellen die geworteld is in de bedoelingen van de gebruiker van het overeenstemmende teken? De verwijzende rechter heeft in diens prejudiciële vraag nochtans een aantal denkpijpen geopend en het door het Benelux-Hof van Justitie geciteerde arrest *Red Bull* nodigt uit tot een onderzoek van de “goede trouw” en de “bedoelingen” van de gebruiker van het litigieuze teken”.*

³⁰ J. Englebert et B. Michaux, « La BD et la liberté d’expression face à la marque et au droit d’auteur des tiers » in *Bande dessinée et droit d’auteur - Stripverhalen en auteursrecht*, E. Cornu (ed.), Bruxelles, Larcier, 2009, 90-91 ; vrije vertaling : “De oefening is interessant en levert nuttige parameters op, maar moet niet te letterlijk worden toegepast. Zo betekent het feit dat de auteur het merk bekrast of zelfs enige vorm van schade toebrengt aan de reputatie ervan, niet dat hij opzettelijk kwaadaardig en dus oneerlijke bedoelingen heeft. De rechtspraak lijkt zich vandaag ook open te stellen voor een ruimere interpretatie van het begrip geldige reden (...). De oplossing is veelbelovend. Maar ook al is zij positief ontvangen door de rechtsleer, haar gezag blijft bescheiden. Het ontbreken van een beslissing op hoger niveau wordt gruwelijk gevoeld. In de tussentijd kan men alleen maar voor haar pleiten”.

- wetgevende initiatieven naar aanleiding van de hervorming van het merkenrecht in 2016 en de consideransen in de wetgevingsteksten zelf benadrukken sterk dat elke uitoefening van het merkenrecht volledig in overeenstemming moet zijn met de vrijheid van meningsuiting. Onder welke voorwaarden, verduidelijkt de wetgever niet.
- de rechtspraak van het Hof van Justitie in merkenzaken bepleit eveneens een ruime invulling van de vrijheid van meningsuiting. Het merkenrecht is een economisch ordeningsrecht dat niet verder hoeft te gaan dan wat nodig is om de functies van het merk te beschermen. Dit komt tot uiting in het arrest *RED BULL*: de geldige reden is geen noodzaak maar peilt ook naar de subjectieve belangen van de beweerde inbreukmaker en het zoeken naar een rechtvaardig evenwicht. Welke de criteria daarvoor zijn in het kader van de vrijheid van meningsuiting, verduidelijkt het arrest niet.
- de (schaarse) Belgische rechtspraak interpreteert de geldige reden doorgaans zeer restrictief (als noodzaak of met de alternatievenproef), die geen stand kan houden in het licht van de communautaire rechtspraak. Zij strijdt met de benadering van de Nederlandse rechtspraak en wordt ook ruim afgewezen door de Belgische en Nederlandse rechtsleer. Die schaarse Belgische rechtspraak werd overigens gewezen vóór het arrest *DAMN PÉRIGNON*.
- het arrest *DAMN PÉRIGNON* heeft zoals de rechtsleer aanstipt vooral weinig verduidelijkt. Het arrest acht de bedoeling om de merkhouder te schaden decisief en laat daarmee net géén ruimte voor alle omstandigheden relevant aan het concrete geval. De onduidelijkheid blijft dus verder bestaan. Bovendien ziet het antwoord in het arrest *DAMN PÉRIGNON* enkel op de artistieke expressievrijheid. Vraag is of er andere criteria moeten gelden voor de politieke expressievrijheid.

43. Gelet op het belang van de afweging van de vrijheid van meningsuiting ten opzichte van het merkenrecht is een prejudiciële vraagstelling aan het Hof van Justitie naar het oordeel van de ondernemingsrechtbank opportuun.

44. Hierbij is de open formulering van de vraag pertinent. De Grote Kamer van Hof van Justitie oordeelde recent over de afweging tussen enerzijds de bescherming van persoonsgegevens en het recht op vergetelheid en anderzijds het recht op vrije meningsuiting, daaronder het recht om informatie te ontvangen. Het Hof knoopte aan bij de rechtspraak van het EHRM en verschaftte de nationale rechter duidelijkheid omtrent de relevante criteria; vraag is of deze criteria en/of andere criteria ook hier gelden:

“Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat bij de publicatie van gegevens ter afweging van het recht op eerbiediging van het privéleven

en het recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie rekening moet worden gehouden met een aantal relevante criteria, zoals de bijdrage aan een debat van algemeen belang, de bekendheid van de betrokkene, het onderwerp van het bericht, het eerdere gedrag van de betrokkene, de inhoud, de vorm en de gevolgen van de publicatie, de wijze waarop en de omstandigheden waarin de informatie is verkregen en de waarachtigheid ervan (zie in die zin EHRM, 27 juni 2017, Satakunnan Markkinapörssi Oy en Satamedia Oy tegen Finland, CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, § 165)³¹.

Dit recent arrest in een ander rechtsdomein maakt de voorgestelde prejudiciële vraag en haar formulering in casu zeer relevant.

45. Het past dan ook de vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen zoals in het beschikkend gedeelte bepaald.

In onderhavige zaak zien de vragen van uitleg immers ook op artikel 9.2.c) EUMVo en artikel 10.2.c) Merkenrichtlijn (partijen betwisten niet de bekendheid van het Merk IKEA). Voor het EUMVO is enkel het Hof van Justitie bevoegd een interpretatie te geven, gezien het gaat om Unierecht met rechtstreekse werking. Voor de Merkenrichtlijn kan de vraag niet enkel aan het Hof van Justitie worden gericht, maar ook aan het Benelux Hof (aangezien het BVIE de Merkenrichtlijn implementeert), met dien verstande dat het Benelux Hof als hoogste rechtscollege dan verplicht is de vraag door te verwijzen naar het Hof van Justitie van de Europese Unie.³² Met andere woorden, waar een interpretatie ziet op de uitlegging van een bepaling die vervat zit in zowel de Merkenrichtlijn als het BVIE (ter omzetting van de Merkenrichtlijn), is het Hof van Justitie van de Europese Unie *de facto* en *de iure* als enige bevoegd om een uniforme uitlegging te verschaffen.³³

³¹ Arrest van 8 december 2022, TU en RE v Google, C-460/20, EU:C:2022:962, punt 60.

³² Arrest van 4 november 1997, Dior v Evora, C-337/95, EU:C:1997:517, punt 31: "Derhalve moet op de eerste vraag worden geantwoord, dat wanneer in één van de Lid-Staten van de Benelux in een procedure over de uitlegging van de Eenvormige Beneluxwet op de merken een vraag over de uitlegging van de richtlijn rijst, een rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, zoals zowel het Beneluxhof als de Hoge Raad er een is, op grond van artikel 177, derde alinea, van het Verdrag gehouden is zich tot het Hof van Justitie te wenden".

³³ M.C. Janssens, *Handboek Merkenrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2022, 514 (1560-1562): "Dit verklaart waarom in de praktijk, althans voor de op de EMRI berustende onderdelen van het BVIE, de prejudiciële activiteit van het Hof van Justitie die van het Benelux Gerechtshof stilaan is gaan overvleugelen. Niet alleen de hoogste rechtscolleges, maar ook de lagere rechtbanken kunnen immers de omweg langs het Benelux Gerechtshof vermijden door hun vragen rechtstreeks aan het Hof van Justitie te stellen".

46. IKEA meent dat deze vraag niet noodzakelijk is voor het wijzen van de beslissing en hoe dan ook te breed is geformuleerd.

Artikel 267 VWEU biedt inderdaad geen verplichting voor de nationale rechter om het hof te adieren, maar wel een mogelijkheid indien het antwoord op de rechtsvraag noodzakelijk is om de feiten correct te beoordelen.³⁴ Het is de nationale rechter zelf die beschikt over een soevereine appreciatiebevoegdheid.

In haar document getiteld "Aanbeveling aan de nationale rechterlijke instanties over het aanhangig maken van prejudiciële procedures" preciseert het Hof dat "deze procedure nuttig [is] als er, in een zaak voor een nationale rechterlijke instantie, twijfel is ontstaan over de interpretatie van een nieuwe juridische situatie en die van algemeen belang is voor de uniforme toepassing van het EU-recht of wanneer de bestaande jurisprudentie onvoldoende leidraad biedt om op te treden in de nieuwe juridische situatie".³⁵ Deze situatie doet zich in casu voor: als autonoom begrip van Unierecht figureert de "geldige reden" in verschillende bepalingen van direct Unierecht (artikel 9.2.c) EUMVo) en afgeleid Unierecht (artikel 10, lid 2, sub c) en artikel 10.6 Merkenrichtlijn) en is er nood aan een uniforme interpretatie. Dit klemt des te meer daar zowel de communautaire rechtspraak het onderwerp maar zijdelings heeft behandeld (niet in relatie tot de vrijheid van meningsuiting) en gezien de rechtspraak en rechtsleer zelfs niet in de Benelux in staat blijkt om een uniform en sluitend antwoord te bieden.³⁶ Er is allerminst sprake van een "acte éclairé". De

---

³⁴ Artikel 267, lid 2 VWEU, luidt als volgt: "Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechterlijke instantie van een der lidstaten, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof van Justitie verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen".

³⁵ Aanbevelingen aan de nationale rechterlijke instanties over het aanhangig maken van prejudiciële procedures, *PB C 380 van 8.11.2019, p. 1–9*.

³⁶ Zie ook P. Van der Kooij, "Naar een 'Europese' geldige reden, *BIE* 2010, 133-138, die een uitgebreid overzicht schetst van de verschillende behandeling van de parodie-exceptie in het merkenrecht doorheen de EU lidstaten. De auteur besluit: "Het wachten is dus nu op een mooie gelegenheid voor het HvJ EG om zich over de "Europese" betekenis van het begrip 'geldige reden' uit te spreken". Ook de advocaat-generaal in de zaak DAMN PÉRIGNON pleitte in randnummer 13 *in fine* voor een algemeen uniforme interpretatie van zowel de sub c) als de sub d) bepaling: "Een uniforme interpretatie van het begrip geldige reden bij, enerzijds gebruik ter onderscheiding van waren of diensten (artikel 2.20.1.c) BVIE) en, anderzijds, gebruik anders dan ter onderscheiding van waren of diensten (artikel 2.20.1.d) BVIE), komt evenwel de transparantie en de rechtszekerheid ten goede. Bovendien handelen beide bepalingen over eenzelfde type merkinbreuk (namelijk ongerechtvaardigd voordeel trekken uit of afbreuk doen aan het onderscheidend vermogen of de reputatie van het merk)". Zie ook L. Van Lysebetten, "Merkgebruik anders dan ter onderscheiding van waren of diensten: een stand van zaken", noot onder Vz. Kh Antwerpen 9 mei 2014 (WESTMAL, HALAL?), *DAOR* 2015, 89; P. Y. THOUMSIN, "Don't shoot the messenger. L'Arbitrage des conflits entre marques et liens commerciaux à la lumière des arrêts récents de la CJUE", *IRDI* 2010 (342) 348: "Toutefois, dès lors que l'article 5, § 5, emploie les notions harmonisées de 'juste motif' et de 'profit indu' ou de 'préjudice porté au caractère distinctif ou à la renommée', la jurisprudence relative à l'article 5, § 2, de la Directive se relèvera pertinente".

belangen zijn bovendien groot: het conflict tussen twee grondrechten die fundamenteel zijn voor het functioneren van de Interne Markt.

De voorgestelde vraag is voorts, naar het oordeel van de ondernemingsrechtbank, niet "te breed". Zij is net open geformuleerd omdat de communautaire rechtspraak voorop stelt dat "*alle omstandigheden relevant aan het geval*" in aanmerking kunnen komen.

47. Vrijheidsfonds heeft zich verbonden om de campagne te staken tot een finaal oordeel van de bodemrechter. Hangende de prejudiciële procedure zijn de belangen van IKEA hoe dan ook gevrijwaard.

48. De ondernemingsrechtbank stelt alvorens recht te doen de in het beschikkend gedeelte omschreven prejudiciële vraag het Hof van Justitie van de Europese Unie.

5 BESLISSING VAN DE RECHTBANK

De rechtbank doet uitspraak op tegenspraak en na erover te hebben beraadslaagd, neemt ze de volgende beslissing:

De rechtbank verklaart de vordering van eiseres ten aanzien van eerste en tweede verweerster niet toelaatbaar.

De rechtbank verklaart de vordering van eiseres ten aanzien van derde verweerster toelaatbaar.

Alvorens recht te doen stelt de rechtbank de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:

"Kan de vrijheid van meningsuiting, daaronder begrepen de vrijheid om politieke meningen te verkondigen en de politieke parodie, zoals gewaarborgd door artikel 10 Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 11 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, een "geldige reden" uitmaken om gebruik te maken van een met een bekend merk identiek of overeenstemmend teken in de zin van artikel 9.2.c) van Verordening (EU) 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerken alsmede artikel 10.2.c) en artikel 10.6 van Richtlijn (EU) 2015/2436 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2015 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten?"

In voorkomend geval, welke zijn de criteria die de nationale rechter in aanmerking moet nemen ter beoordeling van het evenwicht tussen die grondrechten, en het belang dat aan elk van die criteria moet worden gehecht?

In het bijzonder, kan de nationale rechter rekening houden met onderstaande criteria, en/of zijn er aanvullende criteria:

- o de mate waarin de uiting een commercieel karakter of doel heeft;*
- o de mate waarin er concurrentiemotieven spelen tussen partijen;*
- o de mate waarin de uiting een algemeen belang heeft, maatschappelijk relevant is of een debat aangaat;*
- o de verhouding tussen voorgaande criteria;*
- o de mate van bekendheid van het ingeroepen merk;*
- o de omvang van het inbreukmakende gebruik, haar intensiteit en systematiek en de mate van verspreiding, naar territorium, tijd en volume, tevens in aanmerking genomen de mate waarin zulks in verhouding staat tot de boodschap die de uiting beoogt;*
- o de mate waarin de uiting, en omstandigheden die die uiting begeleiden, zoals de naam van de uiting en haar promotie, afbreuk doen aan de reputatie onderscheidend vermogen en het imago van de ingeroepen merken (de 'reclamefunctie');*
- o de mate waarin de uiting een eigen originele inbreng vertoont en de mate waarin gepoogd is verwarring of associatie te voorkomen met de ingeroepen merken, of de indruk dat er een commercieel of ander verband bestaat tussen de uiting en de merkhouder (de 'herkomstfunctie'), mede in aanmerking genomen de wijze waarop de merkhouder in reclame en communicatie een bepaald imago en reputatie heeft opgebouwd".*

De rechtbank veroordeelt eiseres tot betaling van de kosten in hoofde van eerste en tweede verweerster begroot op 1.800 euro rechtsplegingsvergoeding.

De rechtbank houdt de beslissing over de kosten voor het overige aan.

De rechtbank verzendt de zaak naar de rol.

Dit vonnis werd gewezen door de 8e kamer van de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank Brussel, samengesteld uit:

Mevrouw Natalie Swalens, kamervoorzitter,
De heer Lenaerts, rechter in ondernemingszaken,

Mevrouw De Jonckheere, rechter in ondernemingszaken,
die de zitting hebben bijgewoond en aan het beraad hebben deelgenomen.

In toepassing van artikel 785 Ger.W. wordt melding gemaakt van het feit dat
rechters in ondernemingszaken, die aan de beraadslaging deelnamen, in de
onmogelijkheid verkeren om dit vonnis te ondertekenen.

Het vonnis werd uitgesproken in openbare terechtzitting door mevrouw N.
Swalens, rechter, bijgestaan door de heer P. De Maesschalck, griffier, 04-05-2023

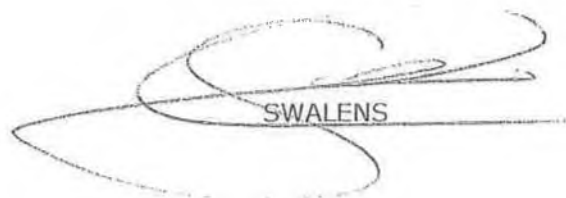

DE MAESSCHALCK

LENAERTS

DE JONCKHEERE

SWALENS

